

Meer informatie

Afstand: 15 – 20 km

Duur: 1,5 uur

Rondje Dronten

Cultuurhistorische fietstocht door Dronten

© 2017 Stichting Geschiedschrijving in de Gemeente Dronten

www.geschiedschrijvingdronten.nl

Start Voor het gemeentehuis

- 1 Voordat u op de fiets stapt. Wandelt u nog even naar het vliegers monument toe.

Bij de bombardementsvluchten vanuit Engeland vloog men boven het IJsselmeer. Een Lancaster werd op de terugweg in juni 1943 door een Junker neergeschoten. Het toestel stortte in het IJsselmeer. Vijf van de zes bemanningsleden kwamen om. In 1962 werd het vliegtuig geborgen. De propeller die je hier ziet komt van dit toestel.

Steek de weg over en sla voor de toren van het Open Hof linksaf.

Sla na het Ichthus rechtsaf de Jupiterweg in.

- 2 De lagere school aan de linkerhand werd in 1962 geopend. Het Kompas was van het sprengetype. Deze scholen bestaan uit veel glas en hebben een asymmetrische opbouw. Ze worden gekenmerkt door een gemeenschapsruimte met links twee lokalen en rechts vier lokalen.

- 3 Fiets de Jupiterweg uit.

Je fiets nu door de zogenaamde 'Boerenhemel'. Dit is de bijnaam van het bungalowpark. Na het beëindigen van het bedrijf gingen vele boeren hier wonen.

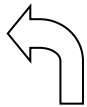
- 4 Sla op het kruispunt met de Meridiaan rechts af. En fiets richting De West. We volgen het fietspad via de Terminator tot aan de Keplerlaan. We

slaan hier linksaf en blijven de weg rechtdoor volgen totdat we aankomen bij het Dorpsbospad.

We fietsen nu door het Eppo van Veldhuizenbos

In 1972 werd Dronten een zelfstandige gemeente. De eerste burgemeester van Dronten was mr. Eppo van Veldhuizen. Naar hem is dit bos genoemd. In 1980 werd hij aangesteld als burgemeester van Oss.

Bij de kruisende fietspaden slaan we linksaf. Volg nu dit fietspad, het Dronterpad tot aan De Zuid. Steek deze over.

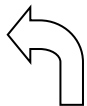

Nadat je de weg overgestoken bent, sla je rechts af. Je bevindt je nu op de Lancasterdreef, die parallel loopt met de Zuid. Na een vijftig meter zie je aan de rechterhand een herinneringsmuur.

5

De muur vertelt het verhaal van de neergestorte Lancaster. De propeller ervan maakt zoals we zagen deel uit van het vliegersmonument.

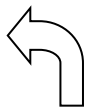
Naar de zeven bemanningleden is een aantal straten in Dronten vernoemd: Sparlinghof, Thomsonstraat, Wardhof, Campbellhof, Osbornehof, Boweshof en de Pringlestraat. Alle straten liggen hier in deze wijk.

Blijf de Lancasterdreef volgen. De Lancasterdreef buigt links af, richting winkelcentrum. Vlak voordat de weg opnieuw naar rechts afbuigt, zie je in de zijgevel van de hoekwoning een gevelsteen.

6

Op de Lancasterdreef 138 is een gevelsteen te zien. Ze is gemaakt door de kunstenaar Hans 't Mannetje, die enkele jaren in Dronten gewoond heeft. De gevelsteen met de Lancaster erop dateert uit 1991. Ze is gemaakt van Franse Kalksteen en is voorzien van verschillende kleuren [gepolychromeerd]. Gemaakt in bas-reliëf, d.w.z. dat de afbeelding niet diep uit de steen is gehakt.

Fiets de Lancasterdreef helemaal af. En rijd dan via de Pinglestraat naar de Langstraat. Sla bij de T-splitsing links de Langstraat in richting Fazantendreef.

Steek deze over.

Fiets tussen de volkstuinten en de Wiekslag door. Volg het Dronterpad richting de Biddingringweg.

7

Je fiets nu over de oude weg naar Elburg.

Hoewel in de beginjaren van de polder het verkeer relatief meeviel, zijn er toch veel ernstige ongelukken gebeurd. Vooral bij het oversteken van de weg ging het vaak mis. Men schreef het toe aan polderblindheid. Door het geringe verkeer en de eentonigheid werd men minder alert. Om dit voorkomen werd kruispunten verlegd, zodat men niet in één keer de weg kon oversteken. Zo ook deze weg.

Steek deze weg niet over

8

Op het kruispunt Biddingringweg en Elburgerweg werd in 1963 een vrachtschip met een lengte van 20 meter en een breedte van 4,6 meter in de bodem gevonden.

De lading bestond uit schelpen, die waarschijnlijk waren bedoeld voor de kalkbranderij. Behalve de schelpen was een hoeveelheid botten aan boord. Het ging om de onderbenen van runderen. Waarschijnlijk afval van leerlooierijen. De botten hoorden bij een partij huiden. Bij het slachten liet men namelijk de onderbenen van de beesten aan de huiden zitten. De huiden zijn waarschijnlijk vergaan.

Het schip zelf is gezien de gevonden munten in of na 1697 gezonken.

Keer terug naar de Fazantendreef. Fiets deze helemaal af. Fiets nu via de busbaan naar de Dronterweg.

Alternatief: volg bij de Biddingringweg het zandpad.

Sla aan het eind van de busbaan rechtsaf. Richting Lelystad. Volg de weg tot aan de bij de Rietweg gelegen rotonde.

Steek over en sla daarna rechts af. Je bevindt je nu op De West.

Fiets deze af totdat je bij de kruising de West / Educalaan bent.

9

Op de hoek van De West en de Educalaan staat een bord dat herinnert aan de eerste boomplantdag. Deze werd op 4 april 1962 gehouden: 61 kinderen plantten toen bij het toekomstige zwembad aan De West. Op het bord staan hun namen genoemd.

We fietsen nu rechtdoor de Educalaan op tot aan het water. Hier slaan we links af. We volgen de vaart tot aan de brug.

10

Het beginpunt van de Lage Vaart ligt bij Ketelhaven. De vaart was bedoeld om Dronten bereikbaar te maken voor het scheepvaartverkeer. Toen ze werd aangelegd dacht men dat het voldoende zou zijn om deze toegankelijk te maken voor schepen tot 300 ton. Vaartuigen van deze omvang zijn tegenwoordig niet meer rendabel. De betekenis van de vaart voor het vrachtvervoer is heden ten dage dan ook te verwaarlozen. De pleziervaart is nu de voornaamste gebruiker.

Voor de brug slaan we weer linksaf, richting West. Bij het naderen van de West zie je in de verte een rood witte paal met een rood vliegtuig erop

11

De crashpaal die hier staat verwijst naar een neergestort toestel. Op de avond van 23 juni 1943 steeg een Avro Lancaster in Engeland op voor een bombardement in het Ruhrgebied. Op de terugweg werd het toestel aangevallen door een Duitse jager. Het vliegtuig stortte neer. Brokstukken kwamen in de buurt van Dronten terecht. Van vijf bemanningsleden konden de stoffelijke overschotten worden geborgen. Twee anderen bleven vermist. In 1959 werd het wrak aan de Eskimolaan in Dronten gevonden.

Na dit pad slaan we rechts af en gaan meteen weer rechts. We rijden de brug op.

Sla direct na de brug rechts af, en daarna direct weer rechts. Volg het zandpad, sla aan het eind weer rechts af en fiets onder de brug door. We rijden nu in het Wisentbos. Volg het fietspad. Ga bij de eerste splitsing naar links en bij de tweede naar rechts. Blijf rechthuis fietsen en fiets richting Wisentweg.

Sla bij het bereiken van de Wisentweg rechts af.

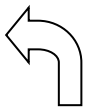
12

*Aan de linkerkant zie je op nummer 7 nu de Zeskampschuur
Eind jaren zestig en begin jaren zeventig deed Dronten mee aan het toen razend populaire televisieprogramma Zeskamp. En met succes. De ploeg uit Dronten werd eerste. De zeskampploeg oefende in deze schuur.
In 1979 deed Dronten eveneens mee aan het Twaalf Provinciënspeel. Ook toen sleepte Dronten de eerste prijs in de wacht.*

13

Deze schuur hoorde vroeger bij een boerderij. De boerderijen lijken op elkaar. Alleen in grootte kunnen ze verschillen. De ene schuur is groter dan de andere.

*Bij type K. hoorde een schuur van 23 bij 25 meter. Er was daarbij niet alleen ruimte voor aardappelopslag en opslag van werktuigen, maar ook een werkplaats met daarachter een schaftlokaal, een toilet en een aparte gifkast. De schuren werden opgebouwd uit betonelementen.
De boerderij werd omgeven door een bomensingel.*

We fietsen nu richting Gildepenningdreef. Steek de weg over en slaan links af. Volg de Gildepenningdreef tot aan het spoor.

We volgen de weg en het spoor tot aan de rotonde bij het station

14

Op 6 september 2012 werd door Koningin Beatrix de Hanzelijn geopend. Een lang gekoesterde wens van Dronten was daarmee in vervulling gegaan. Zonder 'strijd' is dit niet gegaan. Lang hebben de plannen concurrentie ondervonden van de Zuiderzeelijn. Een trein verbinding die Amsterdam via Emmeloord met Noord Nederland zou verbinden. Door een sterke lobby vanuit Zwolle en vanuit kostenoverwegingen werd uiteindelijk gekozen voor de Hanzelijn.

Bij de rotonde bij het station slaan we rechtsaf en volgen De Noord. We zijn nu in 'oud-Dronten' aanbeland. Vanaf deze plek is het huidige Dronten opgebouwd.

15

Nabij de meubelzaak Rikken was het werkkamp gelegen.

Voordat het houten kamp gebouwd kon worden moesten er eerst 1.300 palen de grond in. Zo'n 300 mannen verbleven de hele week in het kamp. Zaterdagmiddag gingen ze pas naar huis. In het begin was er nog geen vijfdaagse werkweek. Ze woonden in barakken. Elke barak was weer opgedeeld in een aantal 'wooneenheden'. Bij binnenkomst van zo'n wooneenheid kwam je eerst in een gezamenlijke huiskamer. Daarachter lagen twee slaapverblijven. Elk voor vier personen.

Volg De Noord. Fiets bij de rotonde rechtdoor. Fiets over de brug over

de Zate.

- 16 Aan de rechterhand staat een beeldje. De naam zegt genoeg: de polderpioniers.

Het is gemaakt in 1977 door de Brabantse kunstenaar Cees Jansen. De benodigde 30.000 gulden werd door een inzamelingsactie bijeengebracht. Op 10 december 1977 vond de onthulling plaats.

Ze kijken om zich heen. Ze kunnen ver zien, want het land is kaal en onbegroeid. Bij helder weer kon je toen de torens van Kampen en zelfs die van Elburg onderscheiden. Het gebied bestond uit klei en zand. Het kende geen begroeiing van betekenis. De wind had er vrij spel. Nam ze in kracht toe dan was er al snel sprake van stuifzand. Het drong zelfs tot in de huizen door.

We houden richting winkelcentrum aan en fietsen nu door de eerste straten van Dronten.

Aan de Noord stonden de woningen voor het kader. Hier woonden de dominee, de arts en later de burgemeester. Deze huizen zijn gemeentelijke monumenten.

Sla linksaf en rijd nu de Zeilmakerstraat in.

- 17 Deze straten waren bedoeld voor (land)arbeiders.
Het waren voor die tijd ruime huizen; voorzien van een badkamer met douche. Dat was pure luxe. De eerste jaren kreeg je ook nog ongemaktoeslag. Je betaalde hier 35 procent minder huur dan elders. Het dorp was immers nog niet afgerond, maar in opbouw. In het begin werd nog met kolen gestookt. Elke woning had daartoe een kolenhok, maar ook nog een kelder. De koelkast was toen nog een echt luxe artikel.

Neem de eerste weg rechts. Sla aan het eind links af. Je bent nu in de Werfstraat.

De woningen hier waren bedoeld voor het Middenkader.

- 18 We staan hier voor één van de drie eerste lagere scholen van Dronten: de vroegere St. Gregorius [rooms-katholiek]. De school lijkt op Het Kompas. De St-Gregorius was eveneens van het sprengtype. De gemeenschapsruimte staat niet precies in het midden, maar iets links ervan. Deze school is een gemeentelijk monument.

Aan het eind van de weg slaan we rechtsaf. We fietsen nu op de Lijzijde. Sta even stil bij de woningen in De Koggestraat. Ze hebben de vorm van een dijklichaam.

Na de Koggestraat, zien we op de Lijzijde blokjes van twee woningen onder één kap.

- 19 Deze woningen staan op de gemeentelijke monumenten lijst. De daken ervan zijn licht hellend. Ze worden de golfwoningen genoemd. Zou je van bovenaf de

woningen bekijken dan zou je kunnen zien je dat deze woningen samen met de achterliggende woningen, die iets verspringen ten opzichte van de voorste laag, een golfpatroon vormen.

Op de kruising slaan we rechts af. We fietsen nu op de Oost

Aan het eind van de Oost slaan we rechts af en fietsen achter De Meerpaal langs

20

Dit gebouw was oorspronkelijk niet voor Dronten bedoeld. Je kan dat aan de ligging ervan zien. Het gebouw was zo groot dat de enige plek die geschikt was op het kruispunt lag van de vier invalswegen. De doorlopende wegen werden erdoor doorkruist. Het gevolg was dat de straten om de Meerpaal heen moesten worden gelegd.

We blijven de weg die naar rechts afbuigt volgen. Rijden om de parkeerplaats heen en gaan weer richting Werfstraat. Op de T-spitsing van de Werfstraat slaan we links af.
We rijden richting toren.

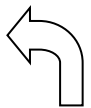
21

Een alleenstaande toren. Eén zonder kerk. Hier stond voorheen een grote katholieke kerk. Daarnaast stond ook een grote pastorie. Ze zijn afgebroken om plek te maken voor een nieuw winkelcentrum. Dat was niet de enige reden. Het aantal kerkgangers liep eveneens drastisch terug. De bestaande katholieke kerk was te groot. Een eind verderop verrees een nieuw gebouw, maar nu kleiner van opzet. De toren is de enige die in eigendom van de gemeente is. Alleen de klok, het uurwerk en het kruis zijn nog in bezit van de katholieke kerk.

We parkeren even de fietsen en lopen een stukje het winkelcentrum in.

22

Bij de groei van Dronten hoorde ook een eigen winkelcentrum. Het was modern van opzet. De eerste winkels waren alle voorzien van luifels, zodat bij regen men droog kon blijven. De Lijnbaan in Rotterdam was op gelijke wijze opgezet. De Rijksdienst ging daarbij nog van de toen bestaande winkelindeling uit. Er moesten aparte winkels voor de kruidenier, de bakker, de slager en de melkboer worden gebouwd. De eerste ondernemers hebben veel tijd en moeite in hun zaak geïnvesteerd. Er werden lange dagen gemaakt. Omdat de polder in het begin nog dunbevolkt was, waren de verdiensten in het begin niet erg groot. We zoeken de fietsen weer op en vervolgen onze tocht. We rijden De Helling helemaal tot aan het Gangboord af.

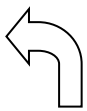
We rijden dan linksaf het fietspad op. Na een paar honderd meter staan we tegenover het gebouw van de oude Scholengemeenschap Dronten.

23

Het schoolgebouw werd in 1970 geopend. In de beginjaren werd nog in de barakken achter de kantine van het werkkamp les gegeven. Het was de eerste school in Nederland waar in één gebouw lager technisch onderwijs aan jongens en huishoudnijverheid aan meisjes werd gegeven. Voorheen gebeurde dat namelijk gescheiden.

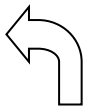
Achter ons staat het Gezondheidscentrum. Het oude centrum stond er vlak voor [tussen het huidige centrum en de winkels in].

- 24 *Het oude gebouw is inmiddels afgebroken. De gezondheidszorg was in Dronten heel modern opgezet en was toen uniek voor Nederland. Artsen, verpleegkundigen en maatschappelijk werkers werkten heel nauw samen. In het begin hadden de artsen relatief gezien weinig te doen. De bevolking was jong en 'sterk'. Er waren meer bevallingen dan dat er mensen overleden. Wel hadden zij naar verhouding veel patiënten die depressief waren. Ze voelden zich opgesloten in het lege land. De leegte vloog hen soms aan. In samenwerking met maatschappelijk werk werd in die gevallen hulp geboden. Medische, psychische en maatschappelijke hulp werden in teamverband verleend.*

We blijven de weg volgen. Voor de rotonde slaan we links af. We volgen het fietspad dat tegenover het Open Hof ligt.

- 25 *Open Hof. Kerkcentrum voor Hervormden. Het ontstaan van de Dronten geschiedde in de nadagen van de verzuiling. Sommige nieuwe bewoners van de polder waren van mening dat men niet meer zo strikt van elkaar gescheiden hoefde te leven. In de ogen van een aantal pioniers was dit achterhaald. Waarom niet de kerken samen gebouwd? In Dronten was dat echter toch teveel gevraagd. Hervormden en Gereformeerden bouwden hun eigen onderkomen. Waar het wel lukte, was bij de scholenbouw. Hier trok men gezamenlijk op. Hier dus geen aparte hervormde of gereformeerde lagere scholen, maar protestantse.*

We rijden nu naar het startpunt van onze route en rijden richting Meerpaalplein.

- 26 *We zijn terug in het centrum. Het plein oogt ruim. Te ruim. Die ruimte maakte het moeilijk mensen bij elkaar te brengen. Het heeft veel functies gekend. Parkeerterrein, busstation, marktplaats, kermisterrein, feestterrein etc.*

We stappen af en kijken nog even om naar het gemeentehuis.

- 27 *Geopend in 1982. Het is ontworpen door prof. ir. Tauber. Het bevat aan de linkerkant een baksteenreliëf. De onderzijde geeft het zeeniveau aan. Daarboven varen de schepen. Het heet de Verdwenen Zee. In de toren hangt een klokkenspel met 25 door de klokkengieterij Eijsbouts vervaardigde klokken.*

We zijn nu aan het eind van de route. We hopen dat u een prettige tocht hebt gehad.